

Inoqarfinnut isorliunerusuniittunut nunaqarfinnullu periarfissat pillugit inuttut ilanngaammut, nuna tamakkerlugu akileraarutip appasinneruneratigut, ilinniarnermilu taarsigassarsiniarnermi taarsersuinermit iluaqusersuinerit il. il. nunatsinni atulersinnaanerat pillugu Norngemi Finnmarkimut atugassaritinneqartut isumassarsiorfigalugit Naalakkersuisut misisueqqullugit peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Misissuinermi periutsit taamaattut nunatsinni atuutsinneqalersinnaanerannut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu pisortanut, namminersortunut innuttaasunullu aningaasatigut malitsigisassaad ilaatinneqassapput. Misissuinerup inerneru kingusinnerpaamik UPA2023-imi inatsisartunut agguanneqariissapput.

(Siumumi Inatsisartunut gruppiat)

Siullermeerinnineq

Naleqqamiit Siumumi Inatsisartunut gruppiat, siunnersuutaannut qutsaviginiarpagut.

Naleqqamiit nunatsinni inuuniarnerup oqilisaavigineqarnissaa anguniagariuarparput. Taamatuttaaq nunatsinni namminersortuunerup sulisartuunerullu ulluinnarni atugassarititaasut pitsanngorsartuarnerat. Isornartorsiuinnarata, siunnersuutaasut nunap inuinit iluaqutissartaqarpata, tunngavilersorluta siunnersuutitut isummernissarput pingaartipparput.

Taamaammat una siunnersuut, inatsisartuni ilaasortat allat aamma siunnersuutaannut ataqtigiinnera maluginiannngitsuunngilarput.

Suliffeqarfiit akileraartarnerat aamma sulisartut akileraartarnerat aqqissuusseqqinnissamut piffisannngortoq Naleqqamiit isumaqatigaarput. Siumumiillu siunnersuutit isumaa, isorliunerusuni najungaqarnerup oqilisaavigineqarnissaa isumaqatigalugu. Aqqitassarli ataasiinnaanngilaq, suliat ataqtigiinnerat avaqqunneqarsinnaannginnami.

Kiffartuussinermut isumaqatigiissutit ullutsinnut tulluannginnerat, inuit atugaannut artukkeeqataanerata kinguneraa, illoqarfissuarnut suliffiit inuillu nuussorneqarnerat.

Peroriartorninni eqqaamaqara Qeqertarsuarmi kilisaatit, raajarniutit, illoqarfik tanngassi-maarutissamik pilersitsisarallarmata. Qaqqaliaq atsiullugu kilisaat suliffiginikuullugu tanngassimaarnaqaaq.

Kujataani soorlu Qeqertarsuup tunuani qulimiguullit angisuut (S-61) ukioq tamaat atorallarmata, inuuniarneq aammalu suliffeqarniarneq ullumikkumit allaanerusimaqaaq. Maannamut killiffik ineriartornerua?

Akilerartarnermut aqqissuusseqqinnissaq eqqartortillugu, tusartuagarput tassaavoq innuttaasunut oqilisaaniarutta, aningaasat sumiinngaaniissanersut. Ersarissumillu Naleqqamiit oqaatigeriissavarput aamma ullumikkut siunnersuutissarput ”teknikkiugaluqisoq” aningaasalersukkatut inissisimammat.

Ullumikkut nunatsinni akilerartarneq equngasumik inissisimanera aallaavigalugu, una siunnersuut pisariaqalersimanera ersarippoq. Akilerartarneq Atugarissaarnerlu pillugit ataatsimiititaliaq siusinnerusukkat saqqummiusssaa aallaavigineqarsinnaavoq, aammalumi Inatsisartut Aningaasaqarnermut Inatsisaat.

Naleqqamiit sulinerunissamut kajumissaarinissaq, aammalumi sulinerup akilersinnaajuarnissaa ersarissumik kaammattuutigaarput. Nunatsinnilu inuiaqatigiit ataatsimoorfeqarlutik, naligiinnerusumik ineriartoqatigiinnissaq pingaartillugu. Sulerusuttut sulissapput.

Isertitakinnerit akilersugaannik, erniat akileraarutaannginnissaat Akilerartarneq Atugarissaarnerlu pillugit ataatsimiititaliamit tikkuarneqarpoq peerneqarpat, akilerartarneq ullumikkut 44%-imiit 37%-imut apparneqarsinnaasoq. Naleqqamiit siunnersuutaasimasut tunngavilersuutaat tassani paasilluarparput.

Tassanimi aamma oqaatigineqarami, qitiusumut nuussuineq aamma aallaaveqartuq nunarput assigiiaamik akileraartarfionnginnera. Taamaammat periarfissatut ilaavoq. Siunnersuuteqartut tunngavilersuutaaniittoq, isorliunerusut ajunngitsorsitissaqarsinnaanerit, taamaasilluni nalingiinnerulissagaluarpoq.

Naleqqamiillu aqqissuusseqqinnissamut siunnersuutinik arlalinnik peqarluta, aamma sulinerup akilersinnaanissaanik aningaasalersukkamik akileraartarnerup suli apparnerunissaa arlalinnik periarfissaqartuq kisitsinitsinni takuarput. Innuttaasut 29%-imik akileraartarnissaat periarfissat ilagivaat, aqqissuusseqqinnerit naaperiaassutigineqartut apeqquaatillugit.

Akileraartarnermut kisitsisit qiviaraanni, ukiumut 10 mia-init akileraarutit 2,9 mia missaani isertinneqartarput. Sooruna taava innuttaasut ilaat 44% tikillugu akileraartinneqartartut?

Naleqqamiit eqqumaarilluinnarfigaarput allaffillikillisaaneq tamatigut qineqqusaarnermi qaqqinneqartartuq, kisiannili aqqissuusseqqinneq tikinneqarneq ajorluni. Taamaallaat aqqiigallaqqinnerit. Naleqqami siunnersuummi saqqummiunneqartut maluginiarparput annerusumik tigussaasoqannginnera, qanoq akeqassaneralu akileraartarnermut ilanngaat isorliunerusunut inissinneqassagaluarpat. Aamma maluginiarparput ajornakusoortoq inissinnissaa kikkut taamatut ajunngitsorsiassamik tunineqarusunnersut. Kikkummi isorliunerusumiippat? Qanoq qulakkeerneqassavara kommunip ataatsip iluani nunaqarfippassuit kommunip iluaniillutik akileraarummik assigiinngitsumik pinissaat? Qanoq pinngitsoorneqassava pappilissatigut isorliunerusutut nalunaarsorneqarnissaq, piviusumillu isorliunerunani najugaqarnissaq. Ullumikkummi akissalissuit naluneqanngillat nunaqarfinni allaat illunik pisisarnerat, najugaqarfiginngikkaluarlugu.

Taamatut Naleqqamiit oqaaseqarluta siunnersuuteqartut qutsavigalugit oqaaseqarpugut.